

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 14.1.2009
COM(2008) 905 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και
του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2001, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων**

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1.	Εισαγωγή	3
1.1.	Πεδίο κάλυψης της έκθεσης	3
1.2.	Γενική επισκόπηση	4
2.	Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο	5
3.	Εφαρμογή και κανονιστικές εξελίξεις	6
3.1.	Λειτουργία της εποπτείας της αγοράς	6
3.2.	Λειτουργία του RAPEX	7
3.3.	Ιχνηλασιμότητα των προϊόντων	9
3.4.	Κοινοτικά μέτρα βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας	10
3.5.	Τυποποίηση	11
3.6.	Ασφάλεια των υπηρεσιών	13
4.	Συμπεράσματα	14
4.1.	Γενικά	14
4.2.	Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο	14
4.3.	Λειτουργία της εποπτείας της αγοράς	14
4.4.	Λειτουργία του RAPEX	15
4.5.	Ιχνηλασιμότητα των προϊόντων	15
4.6.	Κοινοτικά μέτρα βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας	15
4.7.	Τυποποίηση	16

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η οδηγία για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων (η «οδηγία»)¹ θεσπίσθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2001· τέθηκε σε ισχύ στις 15 Ιανουαρίου 2002 και ως προθεσμία για τη μεταφορά της από τα κράτη μέλη στο εσωτερικό δίκαιο ορίσθηκε η 15η Ιανουαρίου 2004. Αντικατέστησε την προηγούμενη οδηγία για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων η οποία είχε θεσπισθεί το 1992².

1.1. Πεδίο κάλυψης της έκθεσης

Η παρούσα έκθεση καταρτίσθηκε δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 2 της οδηγίας και περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα εξής:

- την ασφάλεια των καταναλωτικών προϊόντων, και ειδικότερα τη βελτιωμένη ιχνηλασιμότητα των προϊόντων·
- τη λειτουργία της εποπτείας της αγοράς και του RAPEX·
- την τυποποίηση·
- τα μέτρα τα οποία ελήφθησαν βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας.

Παρότι η οδηγία δεν αφορά την ασφάλεια των υπηρεσιών, ορισμένες διατάξεις της επικεντρώνονται στον τομέα αυτό προκειμένου να επιτευχθούν «οι επιδιωκόμενοι στόχοι προστασίας» της οδηγίας. Η παρούσα έκθεση ως εκ τούτου, θα παρουσιάσει επίσης τις κύριες εξελίξεις όσον αφορά την επίτευξη ασφαλέστερων υπηρεσιών στην Ευρώπη.

Το 2007, μετά από τις τεράστιες κλίμακας ανακλήσεις καταναλωτικών προϊόντων παγκοσμίως, η εσωτερική επανεξέταση³ του πλαισίου ασφάλειας των προϊόντων της ΕΕ, την οποία διεξήγαγε η Επιτροπή, οδήγησε στο συμπέρασμα ότι το κοινοτικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένης της εν λόγω οδηγίας, μπορεί να παράσχει στους ευρωπαίους πολίτες υψηλό επίπεδο προστασίας από επικίνδυνα καταναλωτικά προϊόντα⁴, εφόσον εφαρμόζονται κατάλληλα οι κανόνες του συστήματος. Η επανεξέταση εντούτοις κατέδειξε ορισμένους τομείς οι οποίοι θα μπορούσαν να βελτιωθούν και η έγκριση της απόφασης της Επιτροπής σχετικά με τους μαγνήτες που υπάρχουν στα παιχνίδια⁵ αποτέλεσε άμεσο επακόλουθο της εν λόγω επανεξέτασης. Επιπλέον, η πρόταση αναθεώρησης της ισχύουσας κοινοτικής οδηγίας σχετικά με την ασφάλεια των παιχνιδιών⁶, και το «νέο νομοθετικό πλαίσιο»⁷ για την εμπορία των προϊόντων θα αυξήσουν το ισχύον επίπεδο προστασίας. Η έκθεση αυτή προσδιορίζει επίσης ένα επιπλέον περιθώριο για τελειοποίηση του συστήματος το οποίο δημιουργήθηκε με αυτή την οδηγία.

¹ Οδηγία 2001/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 2001, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων, ΕΕ L 11 της 15.1.2002, σ. 4.

² ΕΕ L 228 της 11.8.1992, σ. 24.

³ http://ec.europa.eu/consumers/safety/news/stocktaking_%20execsum_en.pdf

⁴ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/eurobar_298_summary_en.pdf

⁵ Βλ. ενότητα 3.4

⁶ COM (2008) 9 και: http://ec.europa.eu/enterprise/toys/2008_108_directive.htm

⁷ Βλ. ενότητα 3.1.2 και: http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/index_en.htm

1.2. Γενική επισκόπηση

1.2.1. Στόχοι και πεδίο εφαρμογής

Σκοπός της οδηγίας είναι να διασφαλίσει ότι στην κοινοτική αγορά κυκλοφορούν μόνο ασφαλή καταναλωτικά προϊόντα. Η οδηγία αφορά καταναλωτικά προϊόντα πλην των τροφίμων. Σε όσες περιπτώσεις τα εν λόγω προϊόντα υπόκεινται σε συγκεκριμένες απαιτήσεις ασφάλειας που επιβάλλονται από άλλες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις, η οδηγία ισχύει μόνο για τις παραμέτρους και τους κινδύνους, ή τις κατηγορίες κινδύνου που δεν καλύπτονται από αυτές τις συγκεκριμένες απαιτήσεις⁸.

Η ασφάλεια των υπηρεσιών δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, όμως προκειμένου να διασφαλισθεί υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, οι διατάξεις της ισχύουν και για προϊόντα που παρέχονται ή διατίθενται στους καταναλωτές στο πλαίσιο μιας υπηρεσίας την οποία μπορεί να χρησιμοποιήσουν. Ωστόσο, η ασφάλεια εξοπλισμού που χρησιμοποιείται από τον πάροχο υπηρεσιών, ειδικότερα εξοπλισμού τον οποίο οδηγούν οι καταναλωτές ή χρησιμοποιούν για να μετακινηθούν, δεν λαμβάνεται υπόψη. Στις διατάξεις της οδηγίας όμως, υπόκεινται προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ενεργά από τον καταναλωτή στις εγκαταστάσεις του παρόχου των υπηρεσιών, όπως στεγνωτήρες μαλλιών που διατίθενται στους πελάτες ξενοδοχείων ή συσκευές τεχνητής ηλιοθεραπείας στους σχετικούς ειδικούς χώρους (solarium)⁹.

1.2.2. Υποχρεώσεις των οικονομικών παραγόντων και των αρχών των κρατών μελών

Η οδηγία υποχρεώνει γενικά τους οικονομικούς παράγοντες να διαθέτουν στην αγορά μόνο ασφαλή προϊόντα και να παρέχουν πληροφορίες στους καταναλωτές και στις αρχές των κρατών μελών. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων και την εφαρμογή μέτρων, όπως η απόσυρση ή ανάκληση προϊόντων.¹⁰

Οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα τα οποία διατίθενται στο εμπόριο είναι ασφαλή και πρέπει να τηρούν αυτή την υποχρέωση παρακολουθώντας τη συμμόρφωση των παραγωγών και των διανομέων με τις υποχρεώσεις τις οποίες τους επιβάλλει η οδηγία.

1.2.3. Θεσμικό πλαίσιο και πλαίσιο επιβολής

Η οδηγία προβλέπει τη λειτουργία του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για επικίνδυνα καταναλωτικά προϊόντα («RAPEX»). Το σύστημα αυτό θεσπίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των αρχών των κρατών μελών σχετικά με μέτρα τα οποία λαμβάνουν οι αρχές και οι οικονομικοί παράγοντες των κρατών μελών όσον αφορά προϊόντα που θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία και

⁸ Για τη διευκρίνιση της εφαρμογής της οδηγίας και των οδηγιών που καλύπτουν την ασφάλεια προϊόντων συγκεκριμένων τομέων, βλ. τον οδηγό στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm

⁹ Βλ. τη γνωμοδότηση της Επιστημονικής Επιτροπής για τα Καταναλωτικά Προϊόντα (SCCP) στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/health/ph_risk/committees/04_sccp/sccp_opinions_en.htm#3

¹⁰ Κατευθυντήριες γραμμές για οικονομικούς παράγοντες, απόφαση της Επιτροπής αριθ. 2004/905 (ΕΕ L 381 της 28.12.2004, σ. 63)

την ασφάλεια των καταναλωτών. Στο πλαίσιο του RAPEX διακινούνται επίσης πληροφορίες σχετικά με μη σοβαρούς κινδύνους (λιγότερο από 1% όλων των κοινοποιήσεων). Το σύστημα RAPEX παραμένει ανοικτό προς τρίτες χώρες βάσει μιας συγκεκριμένης συμφωνίας την οποία συνάπτει η Κοινότητα με την εκάστοτε υποψήφια χώρα. Μέχρι τώρα μόνο ένα κράτος που δεν είναι μέλος της ΕΕ (η Κίνα) έχει λάβει δικαίωμα μερικής και έμμεσης πρόσβασης στα δεδομένα του RAPEX.

Δυνάμει του άρθρου 15 της οδηγίας, η Επιτροπή επικουρείται στα εκτελεστικά της καθήκοντα από μια επιτροπή αποτελούμενη από εκπροσώπους των κρατών μελών («επιτροπή ΟΓΑΠ»). Επιπλέον, το άρθρο 10 της οδηγίας προβλέπει τη δημιουργία ενός ανεπίσημου δικτύου των αρχών των κρατών μελών με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της διοικητικής συνεργασίας («δίκτυο ασφάλειας των καταναλωτών»).

Δεδομένου ότι η οδηγία αποτελεί μέρος της συμφωνίας ΕΟΧ¹¹, οι ίδιοι κανόνες και μηχανισμοί ισχύουν και στις χώρες ΕΖΕΣ οι οποίες εφαρμόζουν τη συμφωνία ΕΟΧ, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και το Λιχτενστάιν.

2. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Μέτρα μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο έχουν κοινοποιηθεί και από τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ.¹² Ωστόσο, η μέθοδος εφαρμογής δεν είναι ίδια σε όλα τα κράτη μέλη¹³. Οι διμερείς συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη για τη διευκρίνιση συγκεκριμένων παραμέτρων.

Ειδικότερα, οι παράμετροι εκτίμησης της ασφάλειας διαφέρουν σε ορισμένους νόμους μεταφοράς από τους κανόνες τους οποίους ορίζει το άρθρο 3 της οδηγίας. Ορισμένα κράτη μέλη δεν έχουν μεταφέρει όλα τα κριτήρια τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 3, ενώ άλλα κράτη μέλη έχουν τροποποιήσει τα εν λόγω κριτήρια ή έχουν αναπτύξει δικά τους.

Όσον αφορά την ιχνηλασιμότητα, ορισμένα κράτη μέλη έχουν καταστήσει υποχρεωτική την αναγραφή επί του προϊόντος ή της συσκευασίας του, της ταυτότητας και των στοιχείων του παραγωγού (ή εισαγωγέα), ενώ σε άλλα κράτη μέλη παραμένει προαιρετική. Κατά συνέπεια, οι υποχρεώσεις των παραγωγών μπορεί να διαφέρουν στην πράξη από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Σε ορισμένα κράτη μέλη, η κοινοποίηση από τους παραγωγούς απαιτείται μόνο στην περίπτωση που ο κίνδυνος είναι γνωστός, ενώ δεν είναι υποχρεωτική η κοινοποίηση εάν ο παραγωγός «*όφειλε να γνωρίζει*» τον κίνδυνο βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών.

Τέλος, παρότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ορίσουν διατάξεις συμμόρφωσης με μέτρα τα οποία μπορεί να εγκρίνει η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 13, ορισμένα

¹¹ Απόφαση αριθ. 9/2003 (ΕΕ L 94 της 10.4.2003, σ.59).

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:72001L0095:EN:NOT>

¹³ Μια συγκριτική καταγραφή της μεταφοράς στο εσωτερικό δίκαιο παρατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/index_en.htm

κράτη μέλη δεν έχουν θεσπίσει ειδικές εθνικές διατάξεις για την εφαρμογή των εν λόγω μέτρων.

3. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

3.1. Λειτουργία της εποπτείας της αγοράς

Οι περισσότερες αρχές εποπτείας της αγοράς στα κράτη μέλη εργάζονται βάσει ετησίων προγραμμάτων επιθεώρησης, τα οποία λαμβάνουν υπόψη προηγούμενες εμπειρίες και πορίσματα, προϊόντα τα οποία ανακοινώνονται τακτικά μέσω του συστήματος RAPEX και καταγγελίες καταναλωτών. Εφόσον κρίνεται αναγκαίο, όλα τα κράτη μέλη διεξάγουν ελέγχους και δοκιμές οι οποίες δεν καλύπτονται απαραίτητα από τον προγραμματισμό τους, για παράδειγμα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

3.1.1. Κοινές δράσεις

Για την προώθηση ενός ευρωπαϊκού δικτύου αρχών των κρατών μελών για την ασφάλεια των προϊόντων¹⁴, η Επιτροπή έχει συγχρηματοδοτήσει πολλές κοινές διασυνοριακές δράσεις εποπτείας και επιβολής μεταξύ αυτών των αρχών ¹⁵ κατά τα τελευταία πέντε έτη. Αντικείμενο αυτών των κοινών δράσεων έχουν αποτελέσει ατυχήματα ασφυξίας σε παιδιά, η ασφάλεια εξοπλισμού παιχνιδότοπων, αναπηρές τσιγάρων, φωτιστικές σειρές και σετ επέκτασης καλωδίων. Δύο δράσεις αφορούν διασυνοριακή συνεργασία: η μία, σε συνεργασία με τις τελωνειακές αρχές της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας, και η άλλη, γνωστή ως σχέδιο «EMARS», έχει ως στόχο τη βελτίωση της εποπτείας της αγοράς μέσω των βέλτιστων πρακτικών. Το τελευταίο αυτό σχέδιο περιλάμβανε 15 κράτη μέλη και οδήγησε στη δημιουργία μιας βάσης γνώσεων, ενός συστήματος ταχείας παροχής συμβουλών, ενός εγχειριδίου βέλτιστων πρακτικών και ενός εγγράφου στρατηγικής για το μέλλον της εποπτείας της αγοράς¹⁶.

3.1.2. Νέο νομοθετικό πλαίσιο

Στις 9 Ιουλίου 2008 θεσπίστηκε ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο για την εμπορία των προϊόντων αποτελούμενο από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008¹⁷ και εκδόθηκε η απόφαση αριθ. 768/2008/ΕΚ¹⁸. Ένας από τους στόχους αυτών των μέτρων είναι η δημιουργία ενισχυμένου πλαισίου εποπτείας της αγοράς για προϊόντα το οποίο θα καλύπτεται από την κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης και την ιχνηλασιμότητα των προϊόντων. Επιπλέον, ο κανονισμός προβλέπει την υποχρέωση των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών να ελέγχουν καταλλήλως και επαρκώς τα προϊόντα στην αγορά της ΕΕ, και πριν από τη θέση των προϊόντων αυτών σε ελεύθερη κυκλοφορία. Η Επιτροπή προετοιμάζει επί του παρόντος κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να

¹⁴ Άρθρο 10 της οδηγίας· και, για τις δημοσιονομικές παραμέτρους, βλ. την απόφαση αριθ. 1926/2006 (ΕΕ L 40 της 30.12.2006, σ. 39)

¹⁵ http://ec.europa.eu/consumers/safety/projects/index_en.htm#ongoing_projects

¹⁶ <http://www.emars.eu/>

¹⁷ ΕΕ L 218 της 13.8.2008, σ. 30.

¹⁸ Στο ίδιο, σ. 82.

διευκρινίσει τη σχέση μεταξύ του πλαισίου εποπτείας της αγοράς, βάσει του κανονισμού και της οδηγίας.

Εξάλλου, το άρθρο 42 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 765/2008 τροποποίησε το κείμενο του άρθρου 8 παράγραφος 3 της οδηγίας, προκειμένου να καταστήσει αυστηρότερες τις διατάξεις αυτές για τα κράτη μέλη και να ευθυγραμμίσει το κείμενο της οδηγίας με τις διατάξεις του κανονισμού.

3.2. Λειτουργία του RAPEX

3.2.1. Διάδοση ειδοποιήσεων για επικίνδυνα προϊόντα

Το σύστημα RAPEX έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει τη διάδοση πληροφοριών σε όλα τα κράτη μέλη προκειμένου να καθίσταται δυνατή η ανάληψη ταχείας δράσης ενάντια σε καταναλωτικά προϊόντα που εντοπίζονται στην αγορά, τα οποία θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο την υγεία και την ασφάλεια των καταναλωτών. Για την αντιμετώπιση των λεγόμενων «καταστάσεων έκτακτης ανάγκης», οι υφιστάμενοι μηχανισμοί διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που διαβιβάζονται με την ειδοποίηση κοινοποιούνται αμέσως σε όλα τα κράτη μέλη για περαιτέρω παρακολούθηση.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής δημοσιεύουν σε εβδομαδιαία βάση στο διαδίκτυο σχετικές πληροφορίες για όλες τις κοινοποιήσεις RAPEX¹⁹.

3.2.2. Κατευθυντήριες γραμμές RAPEX

Το 2004 η Επιτροπή ενέκρινε συγκεκριμένες οδηγίες («κατευθυντήριες γραμμές RAPEX») προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική λειτουργία του RAPEX²⁰. Οι κατευθυντήριες γραμμές RAPEX καθορίζουν το πεδίο εφαρμογής του καθήκοντος των κρατών μελών να εκδίδουν κοινοποιήσεις, περιγράφοντας τα κριτήρια τα οποία ισχύουν για τον προσδιορισμό του «σοβαρού κινδύνου» και παρέχοντας καθοδήγηση σχετικά με τους τύπους των μέτρων και προϊόντων τα οποία πρέπει να κοινοποιούνται. Περιλαμβάνουν επίσης κατευθυντήριες γραμμές εκτίμησης του κινδύνου. Το 2008, η Επιτροπή ξεκίνησε την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών RAPEX, η οποία είναι αναγκαία λόγω των διαφορών εξελίξεων οι οποίες έχουν μεσολαβήσει από το 2004.

3.2.3. Στατιστικές τάσεις 2004-2008

Ο αριθμός των κοινοποιήσεων οι οποίες έχουν επικυρωθεί από την Επιτροπή έχει αυξηθεί κατακόρυφα τα τελευταία έτη. Το 2007 η Επιτροπή επικύρωσε 1605 κοινοποιήσεις, σε σύγκριση με 1051 το 2006, 847 το 2005 και 468 το 2004. Ο αριθμός των κοινοποιηθέντων μέτρων τα οποία αφορούσαν σοβαρό κίνδυνο αυξήθηκε τουλάχιστον κατά τρεις φορές, από 388 το 2004, σε 1.355 το 2007. Αυτή η ανοδική τάση συνεχίστηκε και το 2008. Η αύξηση του αριθμού των κοινοποιήσεων μπορεί να αποδοθεί στην αποτελεσματικότερη επιβολή της ασφάλειας των προϊόντων από τις αρχές των κρατών μελών, την αυξημένη επίγνωση των ευθυνών τους όσον αφορά τις επιχειρήσεις, στις διαδοχικές διευρύνσεις της ΕΕ το 2004 και το 2007, καθώς και

¹⁹ http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/index_en.htm Η σημασία της εν λόγω ενημερωτικής δικτυακής πύλης φαίνεται από το γεγονός ότι ο μέσος όρος των μηνιαίων επισκέψεων ανήλθε το 2007 σε 35.200.

²⁰ Απόφαση 2004/418/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 151 της 30.4.2004, σ. 84)

στα μέτρα για τη δημιουργία του δικτύου με συντονισμό της Επιτροπής²¹. Επιπλέον, το χάσμα μεταξύ των χωρών με τον υψηλότερο και τον χαμηλότερο αριθμό κοινοποιήσεων μειώνεται διαρκώς.

Όσον αφορά τις κατηγορίες των προϊόντων τα οποία υπόκεινται σε διορθωτικά μέτρα λόγω της σοβαρότητας των κινδύνων τους οποίους αφορούν, είδη τα οποία προορίζονται για παιδιά (παιχνίδια και παιδικός εξοπλισμός) και ηλεκτρικά προϊόντα (π.χ. οικιακές συσκευές, εξοπλισμός φωτισμού) αποτελούν τις ομάδες προϊόντων για τις οποίες έχουν εκδοθεί οι περισσότερες κοινοποιήσεις: συνολικά, αυτές οι ομάδες προϊόντων αντιστοιχούν σε περισσότερο από 50% όλων των κοινοποιήσεων RAPEX.

Οι πιο κοινοί κίνδυνοι που παρατηρούνται είναι τραυματισμός, πνιγμός και ηλεκτροπληξία, ενώ δεύτερα έρχονται τα εγκαύματα, η πρόκληση φωτιάς, η ασφυξία και οι κίνδυνοι από χημικά προϊόντα. Μακροπρόθεσμοι κίνδυνοι, όπως οι κίνδυνοι οι οποίοι προκύπτουν από την έκθεση σε συγκεκριμένα χημικά, ανιχνεύονται και εκτιμώνται δυσκολότερα λόγω του ότι οι επικίνδυνες συνέπειες δεν είναι εμφανείς αμέσως²².

Ο αριθμός των κοινοποιήσεων προαιρετικών διορθωτικών μέτρων που λαμβάνονται από τις επιχειρήσεις έχει αυξηθεί με την πάροδο του χρόνου: το 2007 ανήλθε στο 50% του συνολικού αριθμού των κοινοποιήσεων προϊόντων τα οποία ενέχουν σοβαρό κίνδυνο.

3.2.4. Κατάρτιση

Η Επιτροπή έχει διοργανώσει εκπαιδευτικά σεμινάρια για τις αρχές των κρατών μελών οι οποίες είναι υπεύθυνες για την ασφάλεια των προϊόντων, με στόχο την ενίσχυση της ικανότητας συμμετοχής τους στο δίκτυο RAPEX. Το διάστημα 2006-2008, συνολικά 22 κράτη μέλη συμμετείχαν σε αυτά τα σεμινάρια. Η Επιτροπή φιλοξενεί επίσης συνεδριάσεις των σημείων επαφής του RAPEX στις Βρυξέλλες. Επιπλέον, τα τελωνεία και οι αρχές εποπτείας της αγοράς όλων των κρατών μελών συμφώνησαν ότι είναι αναγκαία η ενισχυμένη συνεργασία, η βελτίωση της διαχείρισης του κινδύνου και η καλύτερη ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών²³.

3.2.5. RAPEX-Κίνα

Δεδομένου του πολύ υψηλού αριθμού των κοινοποιήσεων RAPEX σχετικά με προϊόντα κινεζικής προέλευσης (έως 56% μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2008, 52% το 2007, 49% το 2006, 49% το 2005 και 38% το 2004), οι σχέσεις με τις κινεζικές αρχές όσον αφορά την ασφάλεια των προϊόντων έχουν εντατικοποιηθεί. Τον Ιανουάριο του 2006, η Γενική Διεύθυνση Υγείας και Προστασίας των Καταναλωτών της Επιτροπής και η Γενική Διοίκηση Παρακολούθησης της Ποιότητας, Επιθεώρησης

²¹ http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/stats_reports_en.htm

²² Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει μια ηλεκτρονική εργαλειοθήκη εκτίμησης της έκθεσης με στόχο τη βελτίωση της συνοχής της εκτίμησης των κινδύνων: <http://www.jrc.ec.europa.eu/eis/%2D%20chemrisks/>.

²³ Συμπεράσματα του σεμιναρίου με τίτλο «Αποφυγή εισαγωγών επικίνδυνων προϊόντων», που διοργανώθηκε τον Απρίλιο του 2008, με χρηματοδότηση του προγράμματος Τελωνεία 2013.

και Καραντίνας της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine of the People's Republic of China – «AQSIQ») υπέγραψαν μνημόνιο συμφωνίας. Το μνημόνιο συμφωνίας ενημερώθηκε το Νοέμβριο του 2008, προκειμένου να αντανακλά την ενισχυμένη συνεργασία.

Η AQSIQ μπορεί μέσω ενός ειδικού συστήματος πληροφορικής να έχει πρόσβαση σε κοινοποιήσεις επικίνδυνων προϊόντων κινεζικής προέλευσης που καταχωρούνται στο πλαίσιο του RAPEX («RAPEX-Κίνα»). Οι κινεζικές αρχές υποβάλλουν τριμηνιαίες εκθέσεις στην Επιτροπή σχετικά με τα περαιτέρω μέτρα τα οποία λαμβάνονται με βάση τα δεδομένα RAPEX. Μέχρι τώρα, η AQSIQ έχει υποβάλει επτά εκθέσεις στην Επιτροπή. Μεταξύ Σεπτεμβρίου 2006 και Μαΐου 2008 η AQSIQ πραγματοποίησε έρευνες και, σε όσες περιπτώσεις κρίθηκε αναγκαίο, έλαβε μέτρα σε σχέση με 599 κοινοποιήσεις RAPEX. Στο 51% των περιπτώσεων, οι έρευνες είχαν ως αποτέλεσμα τη θέσπιση προληπτικών ή περιοριστικών μέτρων είτε από την AQSIQ είτε οικειοθελώς από τον Κινέζο κατασκευαστή (ή εξαγωγέα): αυτά περιλάμβαναν διορθωτικά μέτρα, απαγορεύσεις εξαγωγών, ενισχυμένη εποπτεία των εμπλεκόμενων κινεζικών εταιρειών και την αναστολή ή απόσυρση των αδειών εξαγωγών. Στο 49% των περιπτώσεων που διερευνήθηκαν, δεν ελήφθησαν μέτρα, κυρίως λόγω της έλλειψης διαθέσιμων πληροφοριών για τον κινέζο κατασκευαστή ή εξαγωγέα.

3.3. Ιχνηλασιμότητα των προϊόντων

Η ιχνηλασιμότητα εξυπηρετεί την αναγνώριση των οικονομικών παραγόντων οι οποίοι συμμετέχουν στη διαδικασία παραγωγής και διανομής. Με τις πληροφορίες αυτές, η εφαρμογή διορθωτικών μέτρων μπορεί να επιτελεστεί με αποτελεσματικό τρόπο. Ειδοποιήσεις, οι οποίες έλαβαν μεγάλη προβολή, σχετικά με καταναλωτικά προϊόντα πλην των τροφίμων που κυκλοφορούν στην αγορά παγκοσμίως επεσήμαναν πρόσφατα την ανάγκη καθιέρωσης αποτελεσματικών διαδικασιών ανάκλησης, οι οποίες δεν είναι υπερβολικά δαπανηρές για τους οικονομικούς παράγοντες.

Το άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας υποχρεώνει γενικά τους παραγωγούς να παρέχουν στους καταναλωτές τις αναγκαίες πληροφορίες για τον εντοπισμό της προέλευσης ενός προϊόντος ή να αναγράφουν την ταυτότητα του παραγωγού ή στοιχεία της παρτίδας παραγωγής στη συσκευασία του προϊόντος. Παρόλα αυτά, η θέσπιση συγκεκριμένων μέτρων για την υλοποίηση των εν λόγω υποχρεώσεων εξαρτάται από τα κράτη μέλη. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, έχει μειωθεί ο αριθμός των κοινοποιήσεων οι οποίες αφορούσαν προϊόν του οποίου η προέλευση δεν ήταν δυνατόν να εξακριβωθεί. Ωστόσο, καθώς τα προϊόντα τα οποία ενέχουν σοβαρό κίνδυνο και των οποίων η χώρα προέλευσης είναι άγνωστη, αντιστοιχούν στο 10% των κοινοποιήσεων²⁴, εξακολουθεί να υπάρχει περιθώριο βελτίωσης.

Μπορούν να αναμένονται περαιτέρω βελτιώσεις ως αποτέλεσμα της πρόσφατα εκδοθείσας απόφασης αριθ. 768/2008/EK, η οποία απαιτεί την ένδειξη του ονόματος και της διεύθυνσης του κατασκευαστή και, για εισαγόμενα προϊόντα, τόσο του

²⁴

Κατάσταση Σεπτεμβρίου 2008, πηγή: Στατιστικές RAPEX για την περίοδο Ιανουαρίου – Σεπτεμβρίου 2008. http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/stats_reports_en.htm

εισαγωγή όσο και του κατασκευαστή, ως γενική αρχή για την κοινοτική νομοθεσία εναρμόνισης.²⁵

3.4. Κοινοτικά μέτρα βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας

Μέχρι σήμερα η Επιτροπή έχει εφαρμόσει τη διαδικασία την οποία προβλέπει το άρθρο 13 της οδηγίας σε τρεις περιπτώσεις. Πρώτον, χρησιμοποιήθηκε για την επέκταση της απαγόρευσης της χρήσης φθαλικών ενώσεων σε παιχνίδια²⁶ στη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη θέσπιση της οριστικής απαγόρευσης δυνάμει της οδηγίας 2005/84/ΕΚ²⁷.

Το επόμενο μέτρο το οποίο βασίστηκε σε αυτό το άρθρο ήταν η απόφαση της 11ης Μαΐου 2006²⁸ σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι αναπήρες τσιγάρων οι οποίοι διατίθενται στην αγορά της ΕΕ είναι ασφαλείς για τα παιδιά και να απαγορεύουν να διατίθενται στην αγορά αναπήρες οι οποίοι μοιάζουν με αντικείμενα που είναι ιδιαίτερα ελκυστικά για τα παιδιά (οι λεγόμενοι «φαντεζί αναπήρες»). Οι αναπήρες οι οποίοι πληρούν συγκεκριμένα τεχνικά κριτήρια εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της απόφασης. Τα κράτη μέλη έπρεπε να συμμορφωθούν με την απόφαση έως τις 11 Μαρτίου 2007, το αργότερο. Η απόφαση παρατάθηκε έως τις 11 Μαΐου 2008 με την απόφαση της 12ης Απριλίου 2007²⁹, η οποία απαγόρευε επίσης από τις 11 Μαρτίου 2008 την παροχή στους καταναλωτές αναπήρων οι οποίοι είναι φαντεζί και μη ασφαλείς για παιδιά. Στις 18 Απριλίου 2008 εγκρίθηκε περαιτέρω παράταση έως τις 11 Μαΐου 2009³⁰.

Το πιο πρόσφατο μέτρο το οποίο βασίστηκε στο άρθρο 13 ήταν η απόφαση της 21ης Απριλίου 2008³¹, η οποία απαιτούσε από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι τα παιχνίδια με μαγνήτες που κυκλοφορούν ή διατίθενται στην αγορά φέρουν προειδοποίηση για τους κινδύνους τους οποίους εγκυμονούν για την υγεία και την ασφάλεια. Οι μαγνήτες που χρησιμοποιούνται σε παιχνίδια έχουν γίνει ισχυρότεροι, αποκολλούνται όμως και ευκολότερα, ενέχοντας ως εκ τούτου κινδύνους απειλητικούς για τη ζωή εάν καταποθούν, καθώς μπορεί να τρυπήσουν το στομάχι ή τα έντερα. Απουσία ειδικών διατάξεων στην ισχύουσα νομοθεσία και στο σχετικό πρότυπο ασφάλειας (αμφότερα εκ των οποίων υπόκεινται σε αναθεώρηση), η Επιτροπή θέσπισε αυτό το προσωρινό μέτρο, το οποίο ισχύει έως τις 21 Απριλίου 2009.

Η εφαρμογή μέτρων δυνάμει του άρθρου 13 της οδηγίας έχει αποδείξει ότι η προσωρινή φύση αυτών των μέτρων αποτελεί αιτία προβληματισμού. Αφενός, η περιορισμένη ισχύς αυτών των μέτρων και οι επανειλημμένες ανανεώσεις τους προκαλούν

²⁵ Απόφαση αριθ. 768/2008/ΕΚ, παράρτημα Ι, άρθρα 2 παράγραφος 6 και 4 παράγραφος 3

²⁶ Αποφάσεις της Επιτροπής 2004/178/ΕΚ (ΕΕ L 55 της 24.2.2004, σ. 66), 2004/624/ΕΚ (ΕΕ L 280 της 31.8.2004, σ. 34) και 2004/781/ΕΚ (ΕΕ L 344 της 20.11.2004, σ. 35)

²⁷ Οδηγία 2005/84/ΕΚ (ΕΕ L 344 της 27.12.2005, σ. 40)

²⁸ Απόφαση 2006/502/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 198 της 20.7.2006, σ. 41)

²⁹ Απόφαση 2007/231/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 99 της 14.4.2007, σ. 16)

³⁰ Απόφαση 2008/322/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 109 της 19.4.2008, σ. 40) Συστάθηκε μια ομάδα εργασίας αποτελούμενη από εμπειρογνώμονες των τελωνείων και των αρχών εποπτείας της αγοράς των κρατών μελών, με στόχο τη βελτίωση του συντονισμού των δραστηριοτήτων ελέγχου.

³¹ Απόφαση 2008/329/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 114 της 26.4.2008, σ. 90)

αβεβαιότητα στους οικονομικούς παράγοντες. Αφετέρου, επειδή τα μέτρα αυτά είναι προσωρινά, δεν μπορούν να εξαλείψουν τη ρίζα του κακού όσον αφορά ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ασφάλειας.

3.5. Τυποποίηση

3.5.1. Διαδικασία και σχετικοί παράγοντες

Η οδηγία ορίζει κριτήρια για την εκτίμηση της ασφάλειας των προϊόντων, απουσία κοινοτικής νομοθεσίας η οποία να αναφέρεται στην εθνική νομοθεσία και σε ευρωπαϊκά πρότυπα τα οποία καταρτίζουν ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης (EOT)³². Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2, ένα προϊόν θεωρείται ασφαλές όταν τηρεί τα μη υποχρεωτικά εθνικά πρότυπα που αποτελούν μεταφορά ευρωπαϊκών προτύπων, τα στοιχεία αναφοράς των οποίων έχουν δημοσιευθεί από την Επιτροπή στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΕΕΕΕ»).

Σύμφωνα με το άρθρο 4, η Επιτροπή, με τη διαδικασία της επιτροπολογίας, εκδίδει αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν τις απαιτήσεις ασφάλειας που θα πρέπει να διατυπώνουν τα μελλοντικά πρότυπα. Κατά συνέπεια, βάσει της προαναφερόμενης απόφασης, η Επιτροπή αναθέτει στους σχετικούς EOT την εκπόνηση προτύπων που ικανοποιούν συγκεκριμένες απαιτήσεις ασφάλειας.

Μετά την κατάρτιση και τη θέσπιση ενός προτύπου από έναν EOT, η Επιτροπή εκδίδει απόφαση – στο πλαίσιο της διαδικασίας της επιτροπολογίας – επιβεβαιώνοντας ότι το πρότυπο καταρτίστηκε σύμφωνα με τη διαδικασία η οποία αναφέρεται ανωτέρω και δημοσιεύει τα στοιχεία αναφοράς του προτύπου στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Η δημοσίευση αυτή παρέχει στα προϊόντα που έχουν κατασκευαστεί βάσει του εν λόγω προτύπου (ή των ισοδύναμων εθνικών εκδοχών του) το τεκμήριο της συμμόρφωσης με τη γενική απαίτηση ασφάλειας της οδηγίας δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 2.

Η αρχική απόφαση η οποία καθορίζει τις συγκεκριμένες απαιτήσεις ασφάλειας δεν αποτελεί, καθαυτή, ούτε τεκμήριο της ασφάλειας των προϊόντων που συμμορφώνονται με τις εν λόγω απαιτήσεις, ούτε άμεσα εφαρμοστέο σύνολο απαιτήσεων και δικαιωμάτων για τρίτες χώρες. Εντούτοις, οι αποφάσεις αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως επιπρόσθετο μέσο εκτίμησης της συμμόρφωσης ενός προϊόντος με τη γενική απαίτηση ασφάλειας βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 3 της οδηγίας.

Όσον αφορά τα συμφέροντα τα οποία εκπροσωπούνται στην κατάρτιση προτύπων, η πρόσβαση και η αποτελεσματική συμμετοχή των κοινωνικών συμφερόντων στη διαδικασία τυποποίησης μπορεί να παρεμποδισθούν από πολλούς παράγοντες, όπως η έλλειψη πόρων, η ανεπαρκής εμπειρογνωμοσύνη και ο αναποτελεσματικός συντονισμός. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή στηρίζει οικονομικά οργανώσεις καταναλωτών και περιβαλλοντικές οργανώσεις, καθώς και συνδικαλιστικές οργανώσεις και ΜΜΕ. Όσον αφορά την εκπροσώπηση των καταναλωτών, η Επιτροπή

32

CEN (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης), CENELEC (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ηλεκτροτεχνικής Τυποποίησης) και ETSI (Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Τηλεπικοινωνιακών Προτύπων). Βλέπε επίσης: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/standardization/harmstds/stdbody.html>

συνεισφέρει οικονομικά στη λειτουργία ευρωπαϊκών οργανώσεων καταναλωτών, οι οποίες εκπροσωπούν τα συμφέροντα των καταναλωτών στην ανάπτυξη προτύπων για προϊόντα και υπηρεσίες σε κοινοτικό επίπεδο³³.

3.5.2. *Αποφάσεις σχετικά με απαιτήσεις ασφάλειας και εντολές*

Στη διάρκεια της περιόδου την οποία καλύπτει η παρούσα έκθεση, ελήφθησαν τρεις αποφάσεις οι οποίες καθορίζουν απαιτήσεις ασφάλειας, και εκδόθηκαν αντίστοιχες εντολές τυποποίησης δυνάμει των στοιχείων α) και β) του άρθρου 4 παράγραφος 1.

Στις 21 Απριλίου 2005 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2005/323/EK για τις προδιαγραφές ασφάλειας που πρέπει να πληρούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα για επιπλέοντα είδη αναψυχής που χρησιμοποιούνται στην επιφάνεια ή εντός των υδάτων³⁴. Βάσει της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή εξέδωσε την εντολή τυποποίησης M/372 προς την CEN. Βάσει αυτής της εντολής εκπονούνται επτά πρότυπα³⁵.

Στις 25 Μαρτίου 2008 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2008/264/EK σχετικά με τις απαιτήσεις πυρασφάλειας στις οποίες θα πρέπει να ανταποκρίνονται τα ευρωπαϊκά πρότυπα για τα τσιγάρα³⁶. Βάσει της εν λόγω απόφασης, η Επιτροπή απέστειλε την εντολή M/425 προς την CEN προκειμένου να εκπονήσει ένα πρότυπο για τη μείωση της ροπής ανάφλεξης των τσιγάρων.

Στις 23 Απριλίου 2008 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2008/357/EK σχετικά με τις ειδικές απαιτήσεις για την ασφάλεια των παιδιών όσον αφορά τους αναπτήρες³⁷. Η έκδοση αυτής της απόφασης οδήγησε στην εντολή M/427 για την αναθεώρηση του ισχύοντος προτύπου EN 13869 σχετικά με ασφαλείς αναπτήρες για παιδιά.

3.5.3. *Δημοσίευση των στοιχείων αναφοράς των προτύπων*

Κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, η Επιτροπή εξέδωσε τρεις αποφάσεις σχετικά με τη συμμόρφωση συγκεκριμένων προτύπων με τη γενική απαίτηση ασφάλειας της οδηγίας³⁸. Οι αποφάσεις αυτές εκδόθηκαν σύμφωνα με το δεύτερο και το τέταρτο εδάφιο του άρθρου 4 παράγραφος 2 της οδηγίας. Κάθε έκδοση αντικαθιστούσε την προηγούμενη αντίστοιχη· ως εκ τούτου, ο ενημερωμένος κατάλογος των προτύπων που αναφέρονται στο πλαίσιο της οδηγίας είναι ο κατάλογος ο οποίος προσαρτάται στην πιο πρόσφατη έκδοση του 2006³⁹.

³³ Για περισσότερες πληροφορίες: http://ec.europa.eu/consumers/tenders/information/grants/support_en.htm

³⁴ EE L 104 της 23.4.2005, σ. 39.

³⁵ Βλέπε www.cen.eu

³⁶ EE L 83 της 26.3.2008, σ. 35.

³⁷ EE L 120 της 7.5.2008, σ. 11.

³⁸ Απόφαση της 23ης Απριλίου 2004, C(2004)1493 (δεν έχει δημοσιευθεί), απόφαση 2005/718/EK (EE L 271 της 15.10.2005, σ. 51) και απόφαση αριθ. 2006/514/EK (EE L 200 της 22.7.2006, σ. 35)

³⁹ Ανακοίνωση 2006/C 171/04 της Επιτροπής, (EE C 171 της 22.7.2006, σ. 23)

3.5.4. Προετοιμασία μελλοντικών εντολών τυποποίησης

Η Επιτροπή σκοπεύει να βελτιώσει την ασφάλεια των ειδών παιδικής φροντίδας, τα οποία προορίζονται για βρέφη και πολύ μικρά παιδιά (γενικά από νεογνά έως 4-5 ετών) και χρησιμοποιούνται κατά τον ύπνο, το τάισμα, το μπάνιο και τη μεταφορά τους. Πάρα πολλά ατυχήματα, ορισμένες φορές θανάσιμα, στα οποία εμπλέκεται η χρήση αυτών των προϊόντων, συμβαίνουν κάθε χρόνο στην Ευρώπη⁴⁰. Στο πλαίσιο της οδηγίας δημοσιεύθηκαν πολλά πρότυπα ασφαλείας για είδη παιδικής φροντίδας. Ωστόσο, υπάρχουν πολλά προϊόντα για τα οποία δεν υφίστανται ακόμη πρότυπα ασφαλείας, ενώ στην περίπτωση άλλων προϊόντων τα υφιστάμενα πρότυπα δεν καλύπτουν όλους τους κινδύνους. Μια μελέτη, η εκπόνηση της οποίας ζητήθηκε το 2006, επέτρεψε την κατάρτιση και την ιεράρχηση ενός καταλόγου προϊόντων, η τυποποίηση των οποίων θα έπρεπε να δρομολογηθεί ως προτεραιότητα. Η μελέτη περιλαμβάνει μια προκαταρκτική εκτίμηση των κινδύνων και σχέδιο απαιτήσεων ασφαλείας. Οι αποφάσεις οι οποίες ορίζουν τις απαιτήσεις ασφαλείας πρόκειται να εκδοθούν στη διάρκεια του 2009.

Στον τομέα των ατυχημάτων και τραυματισμών από φωτιές και φλόγες, η Επιτροπή συνεχίζει να αναπτύσσει τη στρατηγική της για τη βελτίωση της πυρασφάλειας στο οικιστικό περιβάλλον. Η Επιτροπή αναζητεί τρόπους βελτίωσης της ασφαλείας εύφλεκτων επιφανειών και υλικών που χρησιμοποιούνται στο σπίτι, όπως έπιπλα, είδη επίπλωσης, είδη ένδυσης και τηλεοράσεις. Υπάρχουν πολλά ευρωπαϊκά εθελοντικά πρότυπα στον τομέα αυτό, από τις συζητήσεις όμως με κράτη μέλη έχει καταστεί σαφές ότι οι λύσεις τις οποίες προσφέρουν αυτά τα πρότυπα δεν είναι πλήρως ικανοποιητικές, ιδίως όσον αφορά τη χρήση επιβραδυντών φλόγας. Ένα βασικό προκαταρκτικό μέτρο είναι ως εκ τούτου η απόκτηση ολοκληρωμένων γνώσεων για τα χημικά τα οποία χρησιμοποιούνται ως επιβραδυντές φλόγας, με στόχο την επίτευξη ικανοποιητικής αντιστάθμισης μεταξύ της πυρασφάλειας και της υγείας και της ασφαλείας του περιβάλλοντος, που πρέπει να αντανακλώνται στα πρότυπα ασφαλείας.

3.6. Ασφάλεια των υπηρεσιών

Όσον αφορά την ασφάλεια των καταναλωτικών υπηρεσιών, η Επιτροπή σημειώνει την έλλειψη ομοφωνίας μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με το κατάλληλο επίπεδο για την ανάληψη κοινοτικής δράσης. Ταυτόχρονα, η κοινή γνώμη και η πολιτική πίεση που ασκείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποδηλώνει ότι απαιτείται η ανάληψη δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, για την αντιμετώπιση γενικών κινδύνων και ατυχημάτων, όπως η πυρασφάλεια στα ξενοδοχεία.

Η ανάγκη βελτίωσης του ισχύοντος ευρωπαϊκού συστήματος για την παρακολούθηση των ατυχημάτων και των τραυματισμών, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν τις υπηρεσίες, έχει αναγνωρισθεί σε πολλές προτάσεις της Επιτροπής οι οποίες αποσκοπούν στην πρόληψη τραυματισμών και την προαγωγή της ασφαλείας⁴¹.

⁴⁰ Τραυματισμοί παιδιών (0-14 ετών), δεδομένα 2002-2004. Βλέπε <https://webgate.ec.europa.eu/idb>
⁴¹ COM (2006) 328 και 329

Το 2007 η Επιτροπή ενέκρινε μια πρόταση για σχέδιο κανονισμού - πλαισίου σχετικά με τις κοινοτικές στατιστικές στους τομείς της δημόσιας υγείας και της υγείας και ασφάλειας στην εργασία⁴². Η έλλειψη ανάλογων δεδομένων δεν απέτρεψε, εντούτοις, την Επιτροπή να επιδιώξει την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών, στις οποίες δίδεται έμφαση στην αύξηση της ευαισθητοποίησης, και να ενθαρρύνει τους ενδιαφερόμενους φορείς να ασχοληθούν με τομείς προτεραιοτήτων για κοινοτική δράση, όπως η ασφάλεια των ξενοδοχείων.

Ανταποκρινόμενη στην εντολή M/371 της Επιτροπής στον τομέα των υπηρεσιών, η CEN εκπόνησε μια μελέτη για τον καθορισμό της σκοπιμότητας ενός προγράμματος τυποποίησης απαιτήσεων για την παροχή υπηρεσιών, καθώς και των παραμέτρων του που αφορούν την ασφάλεια⁴³.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. Γενικά

Η οδηγία έχει αποδειχθεί ισχυρό εργαλείο για τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών. Έχει βοηθήσει στον εντοπισμό και τον αποκλεισμό τεράστιου αριθμού επικίνδυνων προϊόντων από την ευρωπαϊκή αγορά. Το σύστημα RAPEX, το οποίο δημιουργήθηκε με την οδηγία, έχει συμπληρώσει το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για ορισμένα βασικά καταναλωτικά προϊόντα – όπως παιχνίδια, καλλυντικά, ηλεκτρικές συσκευές και φωτιστικά, εξοπλισμό ατομικής προστασίας, οχήματα με ειδικό σύστημα ταχείας ανταλλαγής και ειδοποίησης.

4.2. Μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο

Ενώ η μεταφορά της οδηγίας από τα κράτη μέλη είναι γενικά επαρκής, παρατηρούνται ακόμη συγκεκριμένες ασυνέπειες. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνεργάζονται με τα κράτη μέλη προκειμένου να εξακριβώσουν αν πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα από συγκεκριμένα κράτη μέλη, η Επιτροπή όμως διατηρεί το δικαίωμα κίνησης διαδικασιών επί παραβάσει, όποτε κρίνεται αναγκαίο. Η περίπτωση αυτή αφορά ειδικότερα την τήρηση των χρονικών ορίων για την επιβολή των μέτρων βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας.

4.3. Λειτουργία της εποπτείας της αγοράς

Η τεράστια αύξηση των κοινοποιήσεων RAPEX κατά τα τελευταία τέσσερα έτη αποτελεί σαφή ένδειξη ότι η εποπτεία της αγοράς βάσει της οδηγίας είναι επιτυχής. Εντούτοις, σε μια διαρκώς περισσότερο παγκοσμιοποιούμενη αγορά με την εισαγωγή όλο και περισσότερων προϊόντων από τρίτες χώρες στην ΕΕ, απαιτείται περαιτέρω συντονισμός των δραστηριοτήτων της εποπτείας της αγοράς μεταξύ των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας των τελωνειακών αρχών.

Ο συντονισμός αυτός θα ωφελούταν από την εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών που συμφωνούνται από κοινού (όπως οι πρακτικές οι οποίες είναι αποτέλεσμα του σχεδίου EMARS), την αυξημένη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών των

⁴² COM(2007) 46

⁴³ Βλέπε <http://www.cen.eu/cenorm/sectors/nbo/value/chesss/index.asp>

κρατών μελών με τα ισχύοντα εργαλεία πληροφορικής, τη χρηστή υλοποίηση του πλαισίου το οποίο προβλέπεται στο νέο νομοθετικό πλαίσιο και την ενίσχυση του ρόλου της Επιτροπής στον κοινό καθορισμό προτεραιοτήτων για την εποπτεία της αγοράς.

4.4. Λειτουργία του RAPEX

Πολλές χώρες λαμβάνουν υπόψη τους την οδηγία, και ειδικότερα το σύστημα RAPEX, ως σημείο αναφοράς, και πολλές εθνικές, περιφερειακές και διεθνείς οργανώσεις έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν στο σύστημα ή να λάβουν βοήθεια προκειμένου να συγκροτήσουν παρόμοια συστήματα.

Αν και η αύξηση του αριθμού των κοινοποιήσεων έχει επιβαρύνει κάπως το σύστημα, αποτελεί εντούτοις σαφή ένδειξη της βελτιωμένης προστασίας των καταναλωτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η αύξηση των ανακοινωθέντων μέτρων που θεσπίστηκαν άμεσα από τους οικονομικούς παράγοντες για τον περιορισμό των κινδύνων τους οποίους εγκυμονούν τα καταναλωτικά προϊόντα, αποδεικνύει επίσης ότι οι υπεύθυνες επιχειρήσεις λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους την ασφάλεια των προϊόντων και σέβονται τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει η οδηγία.

4.5. Ιχνηλασιμότητα των προϊόντων

Η αναγραφή της ταυτότητας του παραγωγού επί του προϊόντος ή της συσκευασίας τους αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας⁴⁴. Εντούτοις, η απαίτηση αυτή δεν είναι υποχρεωτική στις νομοθεσίες όλων των κρατών μελών και το γεγονός αυτό οδηγεί σε μη ικανοποιητικά αποτελέσματα. Εάν η αρχή εποπτείας της αγοράς δεν μπορεί να εντοπίσει τον κατασκευαστή ή τον εισαγωγέα ενός προϊόντος το οποίο διαπιστώνεται ότι είναι επικίνδυνο, τότε δεν είναι σε θέση να λάβει πλήρως αποτελεσματικά μέτρα. Περαιτέρω βελτιώσεις θα μπορούσαν να επιτευχθούν εάν διευκρινιζόταν η υποχρεωτική φύση της απαίτησης αναγνώρισης και αν όλα τα προϊόντα έφεραν τις εν λόγω πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό παράγοντα ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια του προϊόντος. Η διευκρίνιση αυτή θα συνέβαλε επίσης στη μεγαλύτερη συμμόρφωση της απαίτησης αυτής με τις διατάξεις της απόφασης για το νέο νομοθετικό πλαίσιο, η οποία καθιστά υποχρεωτική την αναγραφή του ονόματος, της καταχωρισμένης εμπορικής ονομασίας ή του καταχωρισμένου εμπορικού σήματος του κατασκευαστή ή εισαγωγέα, καθώς και της διεύθυνσής τους επί του προϊόντος.⁴⁵

4.6. Κοινοτικά μέτρα βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας

Ενώ η λήψη προσωρινών μέτρων ήταν πράγματι αναγκαία σε ορισμένες περιστάσεις η οδηγία δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένες διατάξεις που να επιτρέπουν ρητά την επιβολή μόνιμης κατάργησης σε μη εναρμονισμένα προϊόντα, όταν έχει αποδειχθεί αδιαμφισβήτητα ότι είναι επικίνδυνα⁴⁶.

⁴⁴ Άρθρο 5 παράγραφος 1, τέταρτο εδάφιο στοιχείο α) της οδηγίας.

⁴⁵ Απόφαση αριθ. 768/2008/EK, παράρτημα I, άρθρα 2 παράγραφος 6 και 4 παράγραφος 3

⁴⁶ Βλέπε την ετήσια έκθεση RAPEX 2007 και την έκθεση του ευρωβαρομέτρου του Οκτωβρίου 2008:

http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/docs/rapex_annualreport2008_en.pdf
http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/f1224%20eurobar_cbs_analrep.pdf

4.7. Τυποποίηση

Οι διατάξεις τυποποίησης θα πρέπει να απλοποιηθούν προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη ευελιξία. Θα πρέπει να μπορούν να καθορισθούν απαιτήσεις ασφάλειας για μια συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων (π.χ. είδη παιδικής φροντίδας, έπιπλα, είδη ένδυσης) και, βάσει αυτών, να εκδίδονται εντολές «πλαίσια» ή «μόνιμες» εντολές προς τους ΕΟΤ. Η έκδοση των εντολών αυτών θα βελτιστοποιούσε τη χρονοβόρα διαδικασία έκδοσης απαιτήσεων ασφάλειας για κάθε επιμέρους προϊόν. Επιπλέον, η πραγματοποίηση τεχνολογικών βελτιώσεων και η αντιμετώπιση νέων κινδύνων θα μπορούσαν να γίνουν με γοργούς ρυθμούς.

Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να μπορεί να δημοσιεύει τα στοιχεία αναφοράς ενός προτύπου το οποίο εγκρίνεται από έναν ΕΟΤ χωρίς αντίστοιχη εντολή, εάν το προϊόν το οποίο καλύπτεται από το πρότυπο υπάγεται σε προκαθορισμένες κατηγορίες προϊόντων για τις οποίες η Επιτροπή έχει ορίσει σχετικές απαιτήσεις ασφάλειας, και εφόσον το εν λόγω πρότυπο τις πληροί. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το επακόλουθο τεκμήριο συμμόρφωσης με τη γενική απαίτηση ασφάλειας θα ενθάρρυνε τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων και θα οδηγούσε σε καλύτερη προστασία των καταναλωτών.